

Aleksandra Biderman
Robert Czub
Paweł Hübner

MARKOWSKI STEFAN (1937-2003)

Urodził się 29 czerwca 1937 roku w Gostyniu jako syn Józefa i Marii z domu Tomaszewska. Był jednym z siedmiorga dzieci, których wychowywaniem zajmowała się matka, ojciec pracował jako urzędnik w Starostwie Powiatowym. Przed wybuchem wojny, w sierpniu 1939 roku, wszyscy urzędnicy z rodzinami musieli opuścić swoje miejsce zamieszkania. Rozpoczęła się ucieczka, która trwała do października. Po tym okresie rodzina osiadła ponownie w Gostyniu, ale w czasie okupacji trzykrotnie była wykwaterowywana z zajmowanego mieszkania. Dzięki znajomości języka niemieckiego ojciec został zatrudniony w niemieckiej firmie zbożowej, przez co można było przetrwać trudny okres, a po wojnie pracował jako urzędnik w Powiatowej Radzie Narodowej.

Stefan Markowski od siódmego roku życia zaczął uczęszczać do szkoły podstawowej, którą ukończył w 1951 roku. Następnie kontynuował naukę w miejscowym Liceum Ogólnokształcącym. W 1955 roku zdał egzamin maturalny i otrzymał świadectwo dojrzałości. Od 15 września do 15 grudnia 1955 roku pracował jako referent handlowy w Poznańskim Okręgowym Przedsiębiorstwie Obrotu Zwierzętami Rzeźnymi w Gostyniu. W tym czasie rozmyślał o podjęciu studiów na Akademii Wychowania Fizycznego, ale ostatecznie, biorąc pod uwagę sugestię ojca, zdał egzamin wstępny na Politechnikę Poznańską i został przyjęty na pierwszy rok studiów. Doszedł jednak do wniosku, że obrany kierunek jest nietrafiony. Przerwał więc naukę i 24 stycznia 1958 roku złożył wniosek w Oddziale Kultury Powiatowej Rady Narodowej w Gostyniu o przyjęcie do pracy w Miejskiej i Powiatowej Bibliotece. Pracę rozpoczął 1 lutego 1958 roku, początkowo na trzymiesięcznym okresie próbnym, a po nim na stałe. Został członkiem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich i Społecznego Komitetu Regionalnego Powiatu Gostyńskiego, później przekształconego w Gostyńskie Towarzystwo Kulturalne, w którym przez wiele lat pełnił funkcję sekretarza Zarządu. Odpowiadał m.in. za przygotowanie i przebieg cyklu wykładów pt. „Spotkania z przeszłością” oraz wielokrotnie występował w roli prelegenta. Był również członkiem Zarządu Okręgu Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich. W kolejnych latach jako techniczny pracownik biblioteczny pełnił obowiązki bibliotekarza. 9 marca 1962 roku ukończył roczny bibliotekarski kurs korespondencyjny dla pracowników bibliotek i kontynuował pracę już jako bibliotekarz-instruktor. W tymże roku zawarł związek małżeński z Bogdaną Bomską. Z tego związku narodzili się trzej synowie: Rafał (1962), Jerzy (1966) i Adam (1972).

1 stycznia 1965 roku Prezydium Powiatowej Rady Narodowej powołało Stefana Markowskiego na stanowisko kierownika Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Gostyniu. W latach 1967-1970 studiował na Uniwersytecie im. Adama Mickiewicza w Poznaniu na Wydziale Prawa. 15

czerwca 1970 roku uzyskał dyplom ukończenia uczelni. Dzięki systematycznemu podnoszeniu kwalifikacji Prezydium Powiatowej Rady Narodowej 1 stycznia 1971 roku powołało go na stanowisko starszego bibliotekarza. 10 czerwca 1972 roku uzyskał tytuł magistra administracji, a w lipcu tegoż roku Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu przyznało mu stanowisko kustosza, na które powołany został przez PPRN w Gostyniu 1 października 1972 roku. W tymże roku z jego inicjatywy powołano do życia Koło Przyjaciół Biblioteki w Gostyniu, przemianowane później na Towarzystwo Przyjaciół Gostyńskiej Biblioteki Publicznej, w którego Zarządzie aktywnie pracował przez 28 lat. Należał też do kilkusobowego grona, które zabiegało o rozbudowę gmachu biblioteki publicznej. Starania te zakończyły się sukcesem. Od lutego 1973 roku zaczął pełnić funkcję dyrektora gostyńskiej biblioteki. Kontynuował rozwijanie filii i punktów bibliotecznych, organizował spotkania autorskie w regionie gostyńskim, na których gościli najwybitniejsi poeci, pisarze i ludzie kultury, majowe „Święta Książki”, duże sesje popularnonaukowe, m.in. na temat prasy gostyńskiej, twórczości Stanisława Helsztyńskiego, gospodarki ówczesnego powiatu gostyńskiego oraz okolicznościowe wystawy historyczno-etnograficzne.

30 sierpnia 1975 roku złożył do Wydziału Organizacyjno-Prawnego i Kadr Urzędu Wojewódzkiego wniosek o przeniesienie na stanowisko dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lesznie. Prośba została uwzględniona przez Komitet Wojewódzki PZPR. W tej sytuacji wojewoda leszczyński 1 września 1975 roku powołał go na stanowisko dyrektora Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Lesznie. Przez kolejne dziesięć lat doświadczony organizator kierował biblioteką wojewódzką w sposób wzorowy. Pracując w Lesznie – mieszkał ciągle w Gostyniu, choć miał możliwość przeprowadzki. Z czasem jednak uciążliwe dojazdy, mające negatywny wpływ na działalność zawodową i społeczną oraz na życie rodzinne, a także pogarszający się stan zdrowia sprawiły, że 22 marca 1985 roku poprosił wojewodę o zgodę na rozwiązanie umowy o pracę na mocy porozumienia stron. Do prośby tej przychylił się Komitet Wojewódzki PZPR. 30 czerwca 1985 roku został odwołany z placówki w Lesznie, by 1 lipca 1985 roku objąć stanowisko dyrektora Biblioteki Publicznej Miasta i Gminy w Gostyniu. Prowadził szeroką działalność kulturalną. Pod jego kierunkiem biblioteka publiczna organizowała spotkania autorskie, wystawy, prelekcje, koncerty słowno-muzyczne, turnieje czytelnicze, konkursy dla czytelników, kiermasze książek, sesje popularnonaukowe, wieczory poezji przy świecach. Prowadzono również cykliczne spotkania w ramach działalności Klubu „Argumenty”, założono Klub „Literatura”.

W ciągu swych 44 lat pracy zawodowej utrzymywał kontakty z wieloma bibliotekami, a z niektórymi dyrektorami tych instytucji łączyły go więzy przyjacielskie. Angażował się także w działalność polityczno-społeczną. Już jako uczeń liceum należał do Związku Młodzieży Polskiej (1951-1955), później do Związku Młodzieży Socjalistycznej. Od 20 kwietnia 1964 roku był kandydatem, następnie członkiem PZPR w POP Powiatowej Rady Narodowej w Gostyniu. W 1972 roku został członkiem Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Radzieckiej, od 1973 roku do maja 1975 roku działał jako członek Powiatowej Komisji Kontroli Partyjnej w Gostyniu, od 1974 roku był członkiem Komitetu Miejskiego PZPR w Gostyniu, a od czerwca 1975 roku zasiadał w Wojewódzkiej Komisji Kontroli Partyjnej w Lesznie. W tym okresie ukończył Wieczorowy Uniwersytet Marksizmu-Leninizmu przy Komitecie Wojewódzkim PZPR w Poznaniu. Podczas pełnienia funkcji dyrektora w Lesznie był członkiem Komisji Nauki, Oświaty i Wychowania, Kultury i Młodzieży Komitetu Wojewódzkiego PZPR oraz lektorem tegoż Komitetu.

Stefan Markowski zajmował się również propagowaniem kultury na piśmie. Opracował monografię *Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Gostyniu 1947-1974*, był współredaktorem i autorem biogramów wydanej w roku 1985 publikacji pt. „Z pamięcią o nich”, przedstawiającej sylwetki zasłużonych bibliotekarzy wielkopolskich. Znalazły się one później w monumentalnym *Słowniku bibliotekarzy wielkopolskich 1918-2000*. Był autorem licznych artykułów, recenzji i omówień prezentowanych na łamach „Gazety Gostyńskiej”, „Kroniki Wielkopolski” i kalendarzy „Sławni Gostynianie” oraz inicjatorem opracowań i przewodniczącym Komitetu Redakcyjnego wydanych drukiem (1986 i 1997) *Bibliografii historii miasta Gostynia w zarysie*, które stanowią cenne źródło informacji dla historyków i regionalistów. Był też inspiratorem i wydawcą tomiku *Gostyń w poezji*. Wybór wierszy, w którym swe utwory zamieścili poeci poznańscy. W wolnych chwilach dużo czytał,

gdy wzrok osłabł – słuchał kaset z książkami czytany. Przez wiele lat należał do Polskiego Związku Wędkarskiego. Wielką przyjemność sprawiało mu wędkowanie w okolicach Drawska. Przez całe dorosłe życie kochał muzykę Chopina, której często słuchał. W ostatnich latach jego pasją stały się konie. Jeździł więc na ranczo syna Rafała i tam korzystał z jazdy konnej, którą szybko opłanoł na tyle dobrze, że sam przemierzał lasy w okolicach Mosiny. Lubił też sporty zimowe oraz letnie wyjazdy z żoną w zaciszne miejsca, by tam odpoczywać i nabierać sił do dalszej działalności. 28 stycznia 2002 roku złożył na ręce burmistrza Gostynia prośbę o zgodę na rozwiązanie umowy o pracę z dniem 30 czerwca 2002 roku w związku z nabyciem prawa do emerytury w dniu 29 czerwca 2002 roku. Prośba została uwzględniona i 1 lipca tegoż roku przeszedł na zasłużoną emeryturę.

Dla biblioteki gostyńskiej i innych bibliotek w byłym województwie leszczyńskim zrobił bardzo dużo. W jednym z ostatnich wywiadów powiedział: „Jeszcze nie poczułem się emerytem. Ciągłe coś się dzieje i gdzieś jestem potrzebny. Odwiedzam moje dawne miejsca pracy i na pewno z książką się nie rozstanę. Nie żałuję, że tyle lat spędziłem w bibliotece. Odchodziłem wiedząc, że wiele udało mi się dla niej zrobić”.

Za swe zasługi otrzymał m.in.: Odznakę Honorową „Za Zasługi w Rozwoju Województwa Poznańskiego” (1972), Odznakę „Zasłużony Działacz Kultury” (1973), Brązowy Krzyż Zasługi (1973), Medal XXX-lecia Polski Ludowej (1974), Odznakę „Zasłużony Działacz Frontu Jedności Narodu” (1978), Odznakę „Za Zasługi dla Województwa Leszczyńskiego” (1984), Złoty Krzyż Zasługi (1984) oraz szereg innych nagród i wyróżnień. W roku 2002 Rada Miejska w Gostyniu, doceniając wkład pracy dla grodu nad Kanią, nadała Stefanowi Markowskiemu najwyższe gostyńskie odznaczenie za zasługi w dziedzinie kultury – Honorowy Laur Gostynia.

Zmarł 21 września, a pochowany został 24 września 2003 roku na cmentarzu parafialnym w Gostyniu.